

КОНЦЕПЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ДИДАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ

¹ ЯСИНСЬКА С. Ю., ² ВАСИЛЬЧЕНКО Г. В.

1 – завідувач лабораторії дистанційного навчання

2 – студент, кафедра Інформаційних систем в економіці
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

С. Ю. Ясинська, Г. В. Васильченко. Концепція інформаційно-освітнього середовища: дидактика застосування. Розглядається концептуальний підхід до побудови інформаційно-освітнього середовища вищого навчального закладу сучасного типу. Передбачається, що отримані результати можуть бути покладені в основу застосування нових інформаційних технологій в освітньому процесі.

Ключові слова: інформаційно-освітнє середовище, вищий навчальний заклад, інформаційні технології, концептуальний підхід, освітній процес

С. Ю. Ясинская, Г. В. Васильченко. Концепция информационно-образовательной среды: дидактика использования. Рассматривается концептуальный подход к построению информационно-образовательной среды вуза современного типа. Предполагается, что полученные результаты будут положены в основу применения новых информационных технологий в образовательном процессе.

Ключевые слова: информационно-образовательная среда, высшее учебное заведение, информационные технологии, концептуальный подход, образовательный процесс.

S. Jasyns'ka, G. Vasy'chenko. The concept of information-educational environment. Current state of research and development in the field of building information and educational environments. We consider the conceptual approach to the construction of educational environment of the modern university types. The results can be the basis for the application of new information technologies in the educational process.

Keywords: informational and educational environment, higher education, information technology, conceptual approach, the educational process.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Ясинська, С. Ю. Концепція інформаційно-освітнього середовища: підхід до розробки структури [Текст] / С. Ю. Ясинська, Г. В. Васильченко // Гармонізація суспільства – новітній напрямок розвитку держави : Всеукр. наук. конф. аспірантів та молодих вчених, 25 березня 2014 р. : матер. конф. — Одеса, ОНЕУ. — С. 43-48.

Важливою задачею, що вимагає рішення при створенні інформаційно-освітнього середовища (ІОС), є задача організації навчального процесу. ІОС, що розглядається, дозволяє реалізувати три моделі навчального процесу:

- 1 **Ліберальну** – коли студенту або групі відкривається доступ до всіх або частини навчальних матеріалів по спеціальності. При цьому вони забезпечуються методичними рекомендаціями – як вивчати матеріали дисциплін і графіком навчального процесу.
- 2 **Консервативну** – коли студенту або групі навчальні матеріали видаються строго дозовано відповідно до графіка навчального процесу.
- 3 **Адаптивну** – враховуючу індивідуальні особливості студента, коли він вчиться по індивідуальному графіку, що враховує ступінь його підготовленості, швидкість засвоєння матеріалу і т.д.

Кожна з трьох моделей має свої переваги і недоліки. Так, ліберальна модель, з погляду технічної реалізації, є найпростішою. Вона, нарівні з консервативною, дозволяє працювати з групою студентів, що є важливим не тільки для роботи викладача, але і самих студентів. Це пов'язане з тим, що для молодого покоління, яке здобуває освіту, важливим, необхідним моментом навчання є змагання та боротьба за лідерство в групі.

Складність технічної реалізації консервативної і адаптивної моделей приблизно однакові, проте адаптивна модель дозволяє врахувати індивідуальні особливості студента, що є безперечною перевагою.

Дидактика застосування ІОС в освітній системі виходить з того, що наявність викладача в системі навчання є обов'язковою і його основна функція полягає не в передачі інформації, а в управлінні процесом навчання.

Використання ІОС в процесі навчання будується на певній дидактичній концепції, яка визначає відбір змісту, методів, організаційних форм і засобів навчання для досягнення педагогічних цілей.

В якості педагогічних цілей розглянемо:

- *придбання певної суми знань в рамках спеціальності або напрямку підготовки;*
- *розвиток навиків самостійної пізнавальної діяльності;*
- *розвиток навиків і умінь роботи з інформацією, оволодіння способами пізнавальної і творчої діяльності, які можна застосовувати надалі при перепідготовці або зміні професійної діяльності;*
- *формування соціальних якостей, в першу чергу, уміння працювати в колективі, де сумісними зусиллями розв'язуються складні пізнавальні задачі.*

Досягнення педагогічних цілей в роботі забезпечується за рахунок дидактичних функцій, що закладаються в ІОС, до яких відносяться:

- формування навиків дослідницької діяльності шляхом моделювання роботи наукових лабораторій;
- формування уміння здобувати необхідну інформацію з різноманітних джерел, починаючи з партнера за сумісним проектом і закінчуючи віддаленими базами даних, обробляти її за допомогою сучасних комп'ютерних технологій;
- організація різного роду спільних навчальних і дослідницьких робіт студентів та викладачів;
- оперативний обмін інформацією, ідеями, планами за сумісними проектами, темам і т.д.;
- формування у партнерів по навчальній діяльності комунікативних навиків і культури спілкування;
- організація оперативної консультаційної допомоги;
- гуманітарний розвиток студентів.

Реалізація дидактичних функцій при побудові ІОС забезпечується за рахунок застосування сучасних інформаційних технологій, що володіють наступними дидактичними властивостями. В першу чергу до них відносяться:

- можливість зберігання, переробки і передачі інформації будь-якого виду (візуальна і звукова, статична, динамічна, текстова і графічна);
- можливість доступу до різних джерел інформації;
- можливість використання для вирішення задач сучасного програмного забезпечення, як навчального, так і професійного наукоємного призначення;
- можливість організації комп'ютерних конференцій, у тому числі аудіо і відео.

Теоретичне осмислення традиційного навчального процесу дозволяє виділити п'ять дидактичних методів навчання: інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, евристичний і дослідницький, які охоплюють всю палітру педагогічної взаємодії викладача і студента як при очному контакті, так і при використанні ІОС. Раціональна, дидактично обгрунтована послідовність навчання, припускає наступні етапи роботи в ІОС:

- вивчення теоретичного матеріалу по конспектах лекцій;
- осмислення і закріплення теорії на практичних заняттях;
- придбання і розвиток практичних умінь, накопичення професійного досвіду з використанням віртуальних лабораторних практикумів;
- рішення практичних задач за допомогою наукоємних пакетів програм і спеціалізованого програмного забезпечення.

Тепер зазначимо, що однією з найважливіших форм оцінки якості підготовки фахівця є тестування.

При складанні питань для тестування необхідно дотримуватися наступних правил:

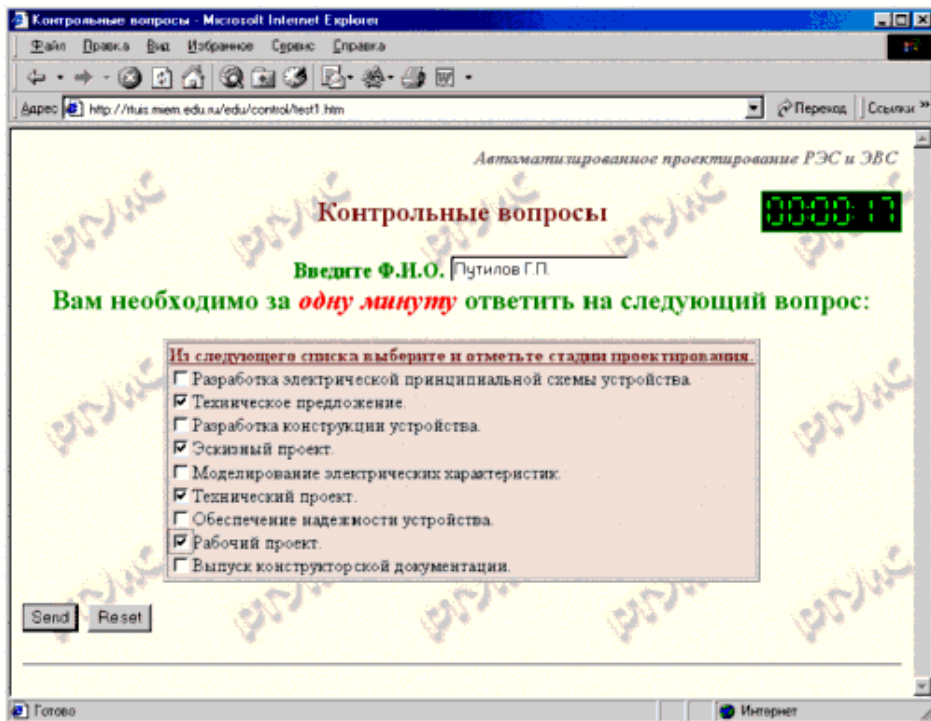
- в питанні повинна бути ясно виразима тільки одна думка;
- думка, що виражається в питанні, повинна бути записана, з одного боку стисло, а з іншого – повно;
- питання повинне представляти важливу частину пройденної теми;
- питання по трудності повинне бути доступне студенту, а за змістом – відповідати критеріям майбутньої професійної діяльності студента або потребам навчання по інших дисциплінах;
- при формулюванні питань і відповідей до них слід виключати натяки і підказки до правильних відповідей;
- завдання в тесті слід розташовувати в порядку поступового зростання трудності, що сприяє зниженню емоційного стресу в процесі тестування;
- при тестуванні слід попереджати студента про те, обмежений чи необмежений час дається для роботи над тестом;
- слід попередити студентів, що після кожного використання тесту його структура переглядається, тому немає сенсу зберігати ключ відповідей на майбутнє.

Тести включають питання, що містяться в програмі дисципліни які виносяться на контроль.

Найбільш поширеними є наступні типи питань:

- з однією правильною відповіддю;
- з підбором відповідей на відповідність, порівняння і зіставлення;
- з множинними відповідями «вірно – невірно»;
- засновані на визначенні причинної залежності.

На малюнку представлений вид екрану однієї з російських програм, що застосовується при тестуванні. При необхідності процес тестування може бути обмежений за часом, для чого на екрані поміщається годинник.

Вид екрану при тестуванні

ЛІТЕРАТУРА

1. Електронний документообіг за галуззю знань «Інформаційна безпека». Практикум : навчальний посібник / А. О. Петров, К. І. Белоусова, С. М. Головань, А. В. Мінін. — Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2011. — 260 с.
2. Єсіна, О. Г. Електронний підручник як засіб підвищення якості освіти [Текст] / О. Г. Єсіна, Л. М. Лінгур // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі. — 2011. — № 2. — С. 255-260.
3. Єсіна, О. Г. Електронні підручники: переваги та недоліки використання [Текст] / О. Г. Єсіна, Л. М. Лінгур // Вісник соціально-економічних досліджень. — 2012. — Вип. 44 (1). — С. 181-186.
4. Єсіна, О. Г. Критерії оцінки якості підготовки сучасних фахівців [Текст] / О. Г. Єсіна // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі. — 2012. — № 7. — С. 84-90.

5. Єсіна, О. Г. Вибір системи підтримки прийняття рішень в управлінні організацій [Текст] / О. Г. Єсіна, Л. М. Лінгур // Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України : IV Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 21-25 травня 2010 р. : матер. конф. — Одеса : ОНПУ. — С. 180-182.
6. Єсіна, О. Г. Стратегія вибору системи підтримки прийняття рішень в управлінні підприємством [Текст] / О. Г. Єсіна, Л. М. Лінгур // Економіка: проблеми теорії та практики. — 2009. — № 256. — Т. 6. — С. 1438-1446.
7. Казакова, Н. Ф. Аналіз сучасного стану досліджень і розробок в області побудови інформаційно-освітніх середовищ [Текст] / Н. Ф. Казакова // Сучасні інформаційні технології в повсякденній діяльності та підготовці юристів : I молод. наук. конф., 25 березня 2005 р. : матер. конф. — Одеса : ОНЮА. — С. 80-84.
8. Казакова, Н. Ф. Влияние информационных технологий на общественное сознание и образование [Текст] / Н. Ф. Казакова, А. А. Скопа // Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. — 2004. — № 1. — С. 39-47.
9. Петров, А. О. Методичні вказівки до виконання курсового проектування з дисципліни «Захист комп'ютерних мереж» для студентів спеціальностей 6.050102 «Комп'ютерна інженерія», 6.170101 «Безпека інформаційних і комунікаційних систем» всіх форм навчання [Текст] / А. О. Петров, А. В. Мінін. — Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2012. — 37 с.
10. Петров, А. О. Методичні вказівки до виконання курсового проектування з дисципліни «Системне програмне забезпечення» для студентів спеціальності 6.170101 «Безпека інформаційних і комунікаційних систем» всіх форм навчання [Текст] / А. О. Петров, О. С. Зверева. — Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2012. — 51 с.
11. Петров, А. О. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Системне програмне забезпечення. Частина перша» для студентів спеціальностей 6.050102 «Комп'ютерна інженерія», 6.170101 «Безпека інформаційних і комунікаційних систем» всіх форм навчання [Текст] / А. О. Петров, О. С. Зверева. — Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2012. — 64 с.
12. Петров, А. О. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Основи програмування мережевого середовища» для студентів спеціальностей 6.050102 «Комп'ютерна інженерія», 6.170101 «Безпека інформаційних і комунікаційних систем» всіх форм навчання [Текст] / А. О. Петров, О. С. Зверева. — Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2012. — 89 с.
13. Петров, А. О. Моделі та методи розпізнавання мови [Текст] / А. О. Петров // Сучасний захист інформації. — 2012. — № 1. — С. 25-33.
14. Петров, А. О. Спеціальне діловодство. Практикум. [Текст] / А. О. Петров, К. І. Белоусова, С. М. Головань, А. В. Мінін [та ін.]. — Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2012. — 180 с.
15. Скопа, О. О. Інформаційні технології у професійній діяльності фахівця [Текст] / О. О. Скопа // Наукові праці УДАЗ. — 2000. — № 1. — С. 103-106.